

Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Prinses Irenestraat 6
2595 BD DEN HAAG

Datum 16 juni 2022
Betreft Beantwoording Kamervragen n.a.v. de vierde incidentele suppletoire
EZK-begroting 2022 inzake IPCEI waterstof

Geachte Voorzitter,

Hierbij zend ik u, mede namens de minister voor Klimaat en Energie, de antwoorden op de vragen die zijn gesteld door de vaste commissie voor Economische Zaken en Klimaat over de vierde incidentele suppletoire EZK-begroting 2022 inzake IPCEI waterstof (Kamerstuk 36035), ingezonden 31 maart 2022.

M.A.M. Adriaansens
Minister van Economische Zaken en Klimaat

36035

Ons kenmerk
FEZ / Error! Unknown document
property name.

1

Wat zijn de voordelen van Nederlandse deelname aan het IPCEI-proces?

5

Welke voordelen biedt Nederlandse IPCEI-deelname met betrekking tot het staatssteunkader en de vergunningsprocedure?

Antwoord vraag 1 en 5

Deelname aan een Important Project of Common European Interest (IPCEI) biedt deelnemende projecten de mogelijkheid om Europese waardeketens te vormen in de Europese Unie, innovatieve technieken en/of eerste industriële toepassing daarvan versneld te ontwikkelen en zo ook bij te dragen aan een meer duurzame en autonome Unie. Daarnaast kan voor een IPCEI project, mits goedgekeurd door de Europese Commissie, door de lidstaat ook ruime staatssteun worden verstrekt voor (een deel van) de financieringskloof van het project. Zie ook het eerdere antwoord van de Minister voor Klimaat en Energie op vraag 5 uit Beantwoording vragen over het bericht 'Nog deze maand besluit nodig over waterstofsubsidies' (Kamerstuk 2022Z00625) van 31 januari 2022.

IPCEI ziet alleen op staatssteun en niet op een vergunning. Daarmee biedt het geen voordelen met betrekking tot een vergunningsprocedure.

2

Wat zijn de gevolgen als Nederland niet deelneemt aan de IPCEI-waterstof?

Antwoord

IPCEI waterstof bestaat tot nu toe uit vier rondes, in het Europese jargon 'golven' genoemd. Elke ronde ziet op een bepaald thema. Nederland neemt deel aan de eerste golf over waterstof technologie en hiervoor is maximaal 35 miljoen Euro beschikbaar (zie ook Staatscourant nr. 2022, 5632). Er zijn uiteindelijk twee projecten die nog mee doen in het prenotificatie project binnen de eerste golf bij de Europese Commissie. Momenteel wordt gekeken naar de mogelijkheden om budget vrij te maken voor de tweede en latere golven. Voor de tweede golf (decarbonisatie van de industrie) heeft Nederland negen projecten geprenotificeerd. Voor golf drie en vier is de prenotificatie op een later moment voorzien binnen het Europese proces. Voor golf twee, drie en vier zijn nog geen middelen beschikbaar gesteld. De Europese Commissie heeft in het kader van REpowerEU Mededeling (een gemeenschappelijk Europees optreden voor betaalbare, veiligere en duurzamere energie, 8 maart 2022, COM (2022) 108) aangegeven te willen versnellen met de beoordeling van projecten in de eerste en tweede IPCEI golf. Dat doet de Europese Commissie aan de hand van het IPCEI staatssteunkader. Deze versnelling kan bijdragen aan het onafhankelijker worden van Russisch aardgas. Hierdoor kunnen projecten op relatief korte termijn (naar verwachting rond of na de zomer van 2022) goedkeuring ontvangen voor nationale subsidiëring door de lidstaten.

Niet deelnemen aan de IPCEI waterstof zou voor de tweede golf kunnen betekenen dat waterstofprojecten niet of pas later van start kunnen gaan doordat Nederland

geen subsidie kan verstrekken in het kader van deze IPCEI. Onzeker is of deze projecten dan geschikt zijn om deel te nemen in een eventuele latere IPCEI golf en onzeker is of subsidie verstrekt kan worden met een ander staatssteunkader als rechtvaardiging. De ambitie voor opschaling van elektrolyse naar circa 500 MW geïnstalleerd vermogen in 2025, zoals geformuleerd in het Klimaatakkoord, wordt hierdoor mogelijk niet behaald.

3

Hoeveel geld zou Nederland mislopen als het niet zou deelnemen aan de IPCEI waterstof?

Antwoord

Het IPCEI-staatssteunkader is geen (co)financieringsinstrument. Er worden dus geen Europese gelden misgelopen door niet deel te nemen aan IPCEI.

4

Hoeveel eigen middelen moet Nederland zelf vrijmaken om een impuls te geven aan de ontwikkeling van deze projecten en technologieën als het niet mee zou doen aan de IPCEI-waterstof?

7

Hoeveel middelen zullen naar verwachting hierna nog moeten worden vrijgemaakt om de Nederlandse deelname voor dit jaar te bekostigen?

Antwoord vraag 4 en 7

Nederland moet ook als het wel meedoet aan de IPCEI-waterstof zelf middelen vrijmaken voor de IPCEI-waterstof projecten. Alle middelen ten behoeve van IPCEI komen voort uit nationaal budget. Voor de eerste golf is 35 miljoen euro gereserveerd. In het kader van het staatssteuntraject is het prenotificatie proces voor de tweede golf op dit moment gaande. De subsidiebehoefte voor de tweede golf is, afhankelijk van de grootte van de financieringskloof van de projecten, veel groter dan voor de eerste golf. De projecten in deze golf hebben een subsidiebehoefte van meer dan 100 miljoen euro per project. De financieringsbehoefte voor de derde en vierde golf is nog niet duidelijk. Voor golf twee, drie en vier zijn op dit moment nationaal nog geen middelen beschikbaar gesteld.

6

Waarom wordt het IPCEI Waterstof budget voor 2022 niet in één keer meegenomen in de begroting?

Antwoord

In de begroting van 2022 heeft het toenmalige demissionaire kabinet 35 miljoen euro vrijgemaakt voor de eerste golf. Op dit moment wordt onderzocht of middelen uit het Klimaatfonds kunnen worden ingezet voor golf twee en latere golven. Ten tijde van het opstellen van de begroting voor 2022 werd nog gewacht op het aantreden van een nieuw kabinet ten aanzien van ingrijpende investeringen in de opschaling van waterstofproductie.

8

Hoe kan het dat de additionele middelen voor de IPCEI-deelname niet eerder zijn vrijgemaakt?

Antwoord

De middelen voor deze eerste golf van de IPCEI waterstof (à 35 mln.) zijn beschikbaar gesteld op de Aanvullende Post bij het Ministerie van Financiën naar aanleiding van de Augustusbesluitvorming in 2021 en de aanvullende klimaatmiddelen die daaruit beschikbaar zijn gesteld (à 6,8 mld.). In overleg met het Ministerie van Financiën is afgesproken om een Incidentele Suppletoire Begroting (ISB) te organiseren voor deze IPCEI waterstof golf aan het begin van het nieuwe jaar. Deze is op 16 februari jl. is aangeboden aan uw Kamer. Deze middelen voor de eerste golf van de IPCEI waterstof moesten daarvoor bij de Aanvullende Post worden opgevraagd middels een bestedingsplan welke door de Commissie van de Aanvullende Post moest worden goedgekeurd voordat de middelen naar de EZK begroting konden worden overgeheveld. Het eerst volgende moment waarop het bestedingsplan kon voorliggen bij de Aanvullende Post Commissie was in begin oktober. Hierop volgend kon de overheveling plaatsvinden tijdens de Najaarsbesluitvorming, wat het laatste moment was om nog wijzigingen op de begroting 2021 door te voeren. Op dit moment lag er geen gedegen bestedingsplan door de korte tijd tussen het beschikbaar stellen van de middelen en de deadline voor het indienen van het bestedingsplan.

9

Hoe zal ervoor worden gezorgd dat in de volgende rondes van het IPCEI-proces de deadlines tijdig worden gehaald?

Antwoord

Het kabinet blijft zich de komende tijd inzetten om Nederlandse projecten mee te laten lopen in het EU-IPCEI-proces. Deelname aan de notificatie fase zal onder andere afhangen van het nog te nemen besluiten van het kabinet over de besteding van de in het regeerakkoord gereserveerde middelen voor de vroege fase-opschaling van hernieuwbare energiedragers.